



IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№5

Google
Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

ROAD

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

BASE

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Crossref



ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026



IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, may.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golischeva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor



IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukirimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.



MUNDARIJA

SANOAT KORXONALARINING IQTISODIY SALOHİYATINI OSHIRISHDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING O'RNI	18
O'rinov Akmaljon Ahmadjonovich Siddiqov Javlonbek Sodiqjon o'g'li XORAZM VILOYATIDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING JORIY HOLATI VA RIVOJLANISH OMILLARI TAHLILI	22
Ro'zmatova Farahongiz Bekmurotovna ENERGETIKA INFRATUZILMASINING HUDUDIY RIVOJLANISH VA IJTIMOY TENGLIKKA TA'SIRI.....	27
Babajanova Dilfuza Abdurasulovna HUDUDLARDA LOKAL TURIZM XIZMATLARINING TARKIBI VA RIVOJLANISH DINAMIKASI TAHLILI (ANDIJON VILOYATI MISOLIDA)	32
Xasanova Mavjuda Ma'mirjonovna TURIZM MAVSUMIYLIGI OMILLARINING KOMPLEKS TAHLILI: TASNIFLASHNING KONSEPTUAL VA INTEGRATSION MEXANIZMLARI.....	41
Barotov Umidjon Mahmud o'g'li BOSHQARISH SIFATI MOHIYATI VA UNI OSHIRISHNING OBYEKTIV ZARURIYATI.....	48
Shoyev Davronbek Axmadjonovich Abdullayeva Gulsanam ENGLISH LOANWORDS IN RUSSIAN AND UZBEK: TERMINOLOGICAL ADAPTATION WITHIN A COMPARATIVE LINGUISTICS FRAMEWORK	53
Kambarova Liliya Ruslanovna РОЛЬ ГОСУДАРСТВА В ФОРМИРОВАНИИ ИННОВАЦИОННОЙ ЭКОНОМИКИ И ПРИВЛЕЧЕНИИ ИНВЕСТИЦИЙ	56
Алибекова Саодат Лапасовна EKSPORTGA YO'NALTIRILGAN SANOAT KORXONALARIDA MARKETING XIZMATINI TASHKIL ETISHNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	61
Usmonova Difuza Iloxomovna O'ZBEKISTON INDIVIDUAL SPORTCHILARINI TAYYORLASH TIZIMI BOSHQARUVIGA RAQAMLI TA'LIM TEXNOLOGIYALARI JORIY ETISHNING SAMARALI USULLARI.....	66
Junaydullayev Mels Asliddin o'g'li KORXONA IQTISODIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA ERP TIZIMLARINING SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	72
Xaydarova Kamola Axinjanovna Berdiqulov Suhrob Berdiqulov o'g'li KORPORATIV BIRLASHISHLAR VA QO'SHIB OLISHLAR: NAZARIY ASOSLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	78
Latipova Shaxnoza Maxmudovna Xolmurodova Sevara Asqarovna DAVLAT BUDJETI KAPITAL XARAJATLARIDA RISKLARNI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH	84
Guzal Navruzova KORXONALARNING INNOVATSION RIVOJLANISHINI TA'MINLASHDA INVESTITSIYA VA MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARI	88
Mamayeva Diyora Kurbanbayevna MARKAZIY VA JANUBIY O'ZBEKISTON MINTAQALARI SANOATIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK KO'RSATGICHLARI HOLATI	94
Uralov Eliboy Omonovich	



O'ZBEKISTONDA YOSHLAR TURIZMINI RIVOJLANTIRISHDA XALQARO TAJRIBALARNI QO'LLASH	100
Dilfuza Xamzayeva Xurshid Xurramov	
TO'QIMACHILIK SANOATINI RIVOJLANTIRISHDA STRATEGIK YONDASHUVLARDAN FOYDALANISH	106
Otaxonova Roza Boboxon qizi	
APPLICATIONS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE DEVELOPMENT OF BANKING SERVICES	111
Mamutova Aygul Kalmurzaevna, Yaxyayeva Inobat Karimovna	
INVESTITSIYANING EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISHDAGI ASOSIY IMKONIYATLARI	118
Rapikov Toxirjon Yuldashbayevich	
XIZMATLAR SOHASIDA RAQAMLI MARKETINGDAN FOYDALANISHNING METODOLOGIK ASOSLARI	122
Yahyoxonov Niyozxo'ja Bahroil o'g'li	
ALOQA KORXONALARI MOLİYAVIY BARQARORLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLARNING EKONOMETRIK TAHLILI VA PROGNOZLARI	128
Ismailov Xusanboy Mahammadqosim o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA DAVLAT IQTISODIY BOSHQARUVINING ROLI VA AHAMIYATI	133
Xatamova Gavhar Kiyamovna	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASIDA SUV TEJOVCHI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNI DAVLAT TOMONIDAN MOLİYAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHNI TAKOMILLASHTIRISH	138
Seitnazarov Baxadir Muratbaevich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING TASHQI SAVDO FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	144
Ismailov Erkin Faxretdinovich	
THE ROLE OF INNOVATIVE MARKETING STRATEGIES IN THE GLOBAL BUSINESS ENVIRONMENT	148
Aziz Kurbanovich Abdullaev, Nigora Fayzulla kizi Sayfullaeva, Maftuna Rustambek kizi Khojiakbarova	
AGROKLASTER – AGRAR SOHANING RIVOJLANISH NUQTASI	154
Boltayev Nazarbek Narzullayevich	
RAQAMLI BANKLAR RESURS BAZASINI OPTIMALLASHTIRISH IMKONIYATLARI	159
Jumayev Muzaffar Mahmud o'g'li	
O'ZBEKISTON DON SANOATIDA RISKLARNI BOSHQARISH VA UNING STRATEGIYASINI RIVOJLANTIRISH	164
Kurbanova Nigora Abduraxmanovna	
RESPUBLIKAMIZDA AGROLOGISTIKA XIZMATLARI VA UNING SAMARADORLIGI	169
Azizova Dilafruz Habibullayevna	
INVESTITSIYA LOYIHALARINI KOMPLEKS EKSPERTIZA QILISH VA BAHOLASHDAGI MUAMMOLAR	172
Ulashev Jahongir Xushmuradovich, Baxriddinova Yulduz Baxriddin qizi	
O'ZBEKISTON ENERGETIKA TARMOG'INING HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	176
Yusupov Ulug'bek Shukrullayevich, Kodirova Xilola Joxongir qizi	
IQTISODIYOTNI RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA BUDJETGA SOLIQ TO'LOVLARINI HISOBGA OLISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	183
Azimova Feruza Payziyevna, Madaminjonov A.	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA MEHMONXONA XIZMATLARIDA VAQTNI BOSHQARISHNING XIZMAT SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	188
Tolipova Malika Saloxidinovna	



AGROKLASTERLARNI TASHKIL ETISH — QISHLOQ XO'JALIGI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING MUHIM OMILI (QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI MISOLIDA)	192
Yeshimbetov Uktamjon Xudaybergenovich	
O'ZBEKISTON TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARIDA BUXGALTERIYA HISOBINI MHXS ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH.....	198
M.I. Murodova	
“YASHIL” INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISH ORQALI BARQAROR RIVOJLANISH MAQSADLARIGA ERISHISH MEXANIZMLARI	203
Muxtorov Ilhom Avazjon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA SANOATNING YASHIL TRANSFORMATSIYASI VA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA OMILLARINING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI.....	211
Qo'ziboyev Behzod Hamidovich	
IJTIMOIIY HIMOA TIZIMIDA MOLIYAVIY RESURLARNI SAMARALI TAQSIMLASH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	216
Sharoxmatov Abduraxim Abdulamitovich	
DON MAHSULOTLARI KORXONALARIDA RESURLARDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY AHAMIYATI	221
Aipova Iroda Ikramovna	
ISHLAB CHIQRISH KORXONALARIDA MARKETING BOSHQARUVINING HOLATINING TAHLILI	226
Musayeva Shoira Azimovna	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONLARINI BOSHQARISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI: XALQARO TAJRIBA VA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR.....	232
Egamova Komila Bekchon qizi, Nasirova Kamola Alimovna	
РОЛЬ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ В ТРАНСФОРМАЦИИ К ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКЕ: ПРОСТРАНСТВЕННЫЙ АНАЛИЗ АНДИЖАНСКОГО РЕГИОНА.....	239
Кадырова Лола Алимджановна, Эгамов Бахтиёржон Нурметович	
REAL SEKTOR KORXONALARINI MOLIYALASHTIRISHDA ISLOM MOLIYASINING O'RNINI OSHIRISH.....	246
Sevara Hakimova Rustam qizi	
TIJORAT BANKLARI DAROMADLARI TARKIBI VA DINAMIKASINING STATISTIK TAHLILI	251
Abdukaxarova Shoira Abduvaxobovna	
YASHIL INNOVATSIYALARNI MOLIYALASHTIRISH VA AMALGA OSHIRISH IQLIM O'ZGARISHLARIGA MOSLASHISHNING ASOSIY OMILI SIFATIDA: TIZIMLI TAHLIL VA KELGUSI TADQIQOT YO'NALISHLARI	255
Turanov Suhrob Bahodir o'g'li	
OLIY TA'LIM MUASSASALARI MEDIA IMIJINI KAPITALLASHTIRISHNING MOLIYAVIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISHDA YANGI YONDASHUVLAR	262
Nazarov G'ulom Akmal o'g'li	
“YASHIL IQTISODIYOT” VA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINI JORIY QILISH TA'LIMINI TASHKIL ETISH: ADABIYOTLAR SHARHI VA RIVOJLANGAN MAMLAKATLAR TAJRIBASI ASOSIDA NAMUNAVIY O'QUV DASTURLARINI ISHLAB CHIQISH USLUBIYOTI	269
Raxshona Nabibullayeva	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA LIZING HISOBINI METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH	275
Baxadirov Alisher Komilovich	
TIJORAT BANKLARNING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	281
Nomozov Umid Iskandarovich	
GLOBAL BRANDING VS. LOCAL BRANDING: STRATEGIC TRADE-OFFS IN INTERNATIONAL MARKETING.....	285
Aziz Kurbanovich Abdullaev, Mamasolieva Kamila, Akhmedova Zaynabkhon Khayrullo qizi	



QISHLOQ XO'JALIGI ISHLAB CHIQARISHIDA RISKLARNI BOSHQARISH VA SUG'URTA TIZIMINING NAZARIY ASOSLARI.....	293
Sayfutdinova Soxiba Abdugafurovna	
XORIJIY MAMLAKATLARDA BIZNES INKUBATORLAR FAOLIYATINING INSTITUTSIONAL MODEL, RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA ILG'OR TAJRIBALARI.....	297
Fazliddinov Shohruh Shamsiddinovich, Odilov Akmal Baxrom o'g'li, Atayeva Hulkaroy Murod qizi	
XALQARO TAJRIBALARDA KICHIK KASSA AMALIYOTINI JORIY QILISH MASALALARI	302
Eshonqulov Akmal Qudratovich	
O'ZBEKISTON KICHIK VA O'RTA KORXONALARI O'RTASIDA RAQAMLI MARKETINGNI QO'LLASHDAGI TO'SIQLAR	306
Raxmatova Sitora Shuhratjon qizi	
IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH SHAROITIDA DON MAHSULOTLARINI QAYTA ISHLASH KORXONALARIDA ISHLAB CHIQARISH XARAJATLARINING BOSHQARUV HISOBINI TASHKIL ETISH.....	316
Xamidova S.Ya.	
KORXONALAR AUDITIDA BLOKCHEYN TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI.....	322
Ro'zieva Gulchexra O'sarovna	
NATIJAGA YO'NALTIRILGAN BUDJETLASHTIRISHGA O'TISHDA DASTURIY BUDJETLASHTIRISH TIZIMINI JORIY ETISH ISTIQBOLLARI	328
Ubaydullayeva Oydinoy Xabibullayevna	
O'ZBEKISTONDA FISKAL BARQARORLIKNI TA'MINLASH YO'LLARI	333
Isomiddinova Xilola Xasan qizi	
ЛЁГКАЯ ПРОМЫШЛЕННОСТЬ РОССИИ И УЗБЕКИСТАНА: СРАВНИТЕЛЬНЫЕ ПРЕИМУЩЕСТВА, ЭКСПОРТНО-ИМПОРТНАЯ СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ ПРОИЗВОДСТВЕННОЙ КООПЕРАЦИИ.....	338
Муниса Турдибаева	
O'ZBEKISTONDA SUT ISHLAB CHIQARISH DINAMIKASI VA SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	350
Xamdamova Guljaxon Ablakulovna	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA QIMMATLI QOG'OZLAR BILAN OPERATSIYALARNI TAKOMILLASHTIRISH.....	357
Malikova Ug'iloy Abdurasul qizi	
O'ZBEKISTONDA IQTISODIY O'SISH VA CO ₂ EMISSIYASI: EKOLOGIK KUZNETS EGRI CHIZIG'I (EKC) ASOSIDA TAHLIL	363
Choriyev Maxmayoqub	
YIRIK KIMYO SANOATI KORXONALARIDA RISK-MENEJMENT JARAYONINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI: ZAMONAVIY TAJRIBA VA "NAVOIYAZOT" AJ AMALIYOTI	368
Sayidova Shahlo Toshtemirovna	
BOJXONA HUDUDIDA QAYTA ISHLASHNING TASHKILIY-BOSHQARUV MEXANIZMINI STRATEGIK TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	373
Lutpullayev Shukrullo Qudratullayevich	
PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASTERLARNING EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISH MODELİ	381
Mamasoliyev G'ayratbek Maxamadyusupovich	
ICHKI NAZORAT TIZIMI SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING INTEGRATSIYALASHGAN METODIKASI.....	386
Qo'ldosheva Xolisa	
O'ZBEKISTON MOLIYA TIZIMIDA DAVLAT MOLIYAVIY NAZORAT MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	393
Hakimov Nodir Nazarovich	



SURXONDARYO VILOYATI IQTISODIYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA DRAYVER TARMOQLARNING O'RNI VA YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH ISTIQBOLLARI	399
Erdanayev Bunyodjon Abdumalikovich	
TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHNING KONSEPTUAL ASOSLARI VA UNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARI.....	404
Yusupov Ravshanbek Aminbaevich	
ВОПРОСЫ РАЗВИТИЯ ОРГАНИЧЕСКОГО СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА В УЗБЕКИСТАНЕ НА ОСНОВЕ "ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКИ"	410
Джумаев Аскар Хайдарович	
UNIVERSITETLARDA NATIJA MEZONLARINI JORIY QILISH VA MAGISTRATURA BOSQICHIDA QISQARTIRILGAN ISH VAQTI MAOSHI ORQALI BUDJET YUKLAMASINI KAMAYTIRISH	415
Primova Nigora Ikrom qizi	
SURXONDARYO VILOYATI TASHQI SAVDOSINING TARKIBIY XUSUSIYATLARI	422
Mamadjanova Tuyg'unoy Axmadjanovna	
YOSHLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISH VA BANDLIGINI TA'MINLASHDA DAVLAT SIYOSATINING ROLI.....	427
Tadjiyev Bezzod Umidjanovich	
AHOLINING MOLIVAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISHDA SOLIQ SIYOSATI VA MOBIL BANKINGNING O'RNI.....	437
Irgashev Anvar Farxodovich	
GLOBAL BIZNESDA INNOVATSIYALARNING ROLI: YANGI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHGA STRATEGIK YONDASHUVLAR	444
Raxmankulov Sherzod Shokirovich	
SANOAT KORXONALARI ISHLAB CHIQRISH JARAYONLARINI OPTIMALLASHTIRISH VA IQTISODIY XATARLARNI STOXTASTIK MODELLASHTIRISH: NAVOIY VILOYATI SANOAT KLASTERLARI MISOLIDA	449
Shoyimov Sarvar Qahramon o'g'li	
DAVLAT BUDJETI XARAJATLARINING TARKIBI, DINAMIKASI VA SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	455
P.SH. Usmonov	
ЦИФРОВАЯ ТРАНСФОРМАЦИЯ КАК СТРАТЕГИЧЕСКИЙ ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ БИЗНЕСА	458
Шарипов Даврон Муродович, Игамбердиева Асаль Эркин кизи	
PEDAGOGICAL EFFECTIVENESS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE TECHNOLOGIES IN TEACHING POLITICAL SCIENCE AT HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS	464
Rasulev Bobirjon Atkhamovich	
ECONOMIC MECHANISMS FOR IMPROVING PRODUCTION EFFICIENCY IN INDUSTRIAL ENTERPRISES.....	468
M.O. Yo'ldoshova	
ИНТЕГРАЦИЯ ПРИНЦИПОВ ESG В СИСТЕМУ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ.....	472
Умиршайхов Баходир Бахтиярович	
BUDJET TASHKILOTLARIDA ICHKI AUDIT: NORMATIV-HUQUQIY ASOS, MUAMMOLAR VA TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	480
Ro'zmetov Mansur	
MINTAQA SANOAT SEKTORINI RIVOJLANTIRISHDA STRATEGIK BOSHQARUV USULLARIDAN FOYDALANISH (XORAZM VILOYATI MISOLIDA)	484
Babajanov Boburbek Ulug'bek o'g'li	
KORPORATIV SERVIS MODEL: BANKLARDA YIRIK VA O'RTA BIZNES MIJOZLARIGA XIZMAT KO'RSATISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH VOSITASI.....	489
Qurbonov Abror Abdullayevich	



KORPORATIV SERVIS MODELİ: BANKLARDA YIRIK VA O'RTA BIZNES MIJOZLARIGA XIZMAT KO'RSATISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH VOSITASI

Qurbonov Abror Abdullayevich

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti mustaqil tadqiqotchisi

Email: mr.abror.qurboov@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-6653-4366>

Annotatsiya. Ushbu maqolada korporativ servis modelining banklarda yirik va o'rta biznes mijozlariga xizmat ko'rsatish samaradorligini oshirishdagi o'rni tahlil qilingan. Zamonaviy bank tizimida raqamli transformatsiya, sun'iy intellekt va big data texnologiyalarining joriy etilishi xizmat ko'rsatish sifatini sezilarli darajada yaxshilamoqda. Tadqiqotda korporativ mijozlar bilan ishlashning segmentatsiyalashgan yondashuvi, high-touch va low-touch modellarning uyg'unligi hamda relationship banking konsepsiyasining ahamiyati ko'rib chiqilgan. Shuningdek, operatsion xarajatlarni kamaytirish, mijoz qoniqishini oshirish va bank raqobatbardoshligini kuchaytirish omillari yoritilgan. Natijalar korporativ servis modelining bank sektorida strategik rivojlanish omili ekanligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: korporativ servis modeli, bank, raqamli transformatsiya, mijoz segmentatsiyasi, big data, sun'iy intellekt, samaradorlik, mijoz qoniqishi, relationship banking, operatsion xarajatlari.

Abstract. This article analyzes the role of the corporate service model in improving the efficiency of serving large and medium-sized business clients in the banking sector. In the context of digital transformation, the implementation of artificial intelligence and big data technologies significantly enhances the quality of banking services. The study examines the segmented approach to corporate clients, the integration of high-touch and low-touch models, and the concept of relationship banking. Special attention is given to reducing operational costs, increasing customer satisfaction, and strengthening banks' competitiveness. The results show that the corporate service model is a key driver of strategic development in banks under the conditions of the digital economy and financial market transformation.

Key words: corporate service model, bank, digital transformation, customer segmentation, big data, artificial intelligence, efficiency, customer satisfaction, relationship banking, operational costs.

Аннотация. В данной статье анализируется роль корпоративной сервисной модели в повышении эффективности обслуживания крупных и средних бизнес-клиентов в банковском секторе. В условиях цифровой трансформации внедрение искусственного интеллекта и технологий больших данных значительно улучшает качество банковских услуг. Рассматриваются сегментированный подход к корпоративным клиентам, сочетание high-touch и low-touch моделей, а также концепция relationship banking. Особое внимание уделяется снижению операционных затрат, повышению удовлетворенности клиентов и усилению конкурентоспособности банков. Результаты исследования показывают, что корпоративная сервисная модель является ключевым фактором стратегического развития банков в условиях цифровой экономики и трансформации финансового рынка.

Ключевые слова: корпоративная сервисная модель, банк, цифровая трансформация, сегментация клиентов, большие данные, искусственный интеллект, эффективность, удовлетворенность клиентов, relationship banking, операционные затраты.

KIRISH

So'nggi o'n yilliklarda global bank tizimi chuqur transformatsiya jarayonini boshdan kechirmoqda. Raqobatning kuchayishi, raqamli texnologiyalarning tez rivojlanishi, mijozlarning talab va kutishlarining o'zgarishi hamda moliyaviy bozorlarning murakkablashuvi banklar faoliyatida yangi boshqaruv va xizmat ko'rsatish yondashuvlarini joriy etishni taqozo etmoqda. Ayniqsa, korporativ bank xizmatlari segmentida



yirik va o'rta biznes mijozlariga individual yondashuvni shakllantirish hamda xizmat samaradorligini oshirish masalasi dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Zamonaviy ilmiy tadqiqotlarda banklar uchun raqobat ustunligini shakllantirishning asosiy omillaridan biri sifatida mijozlar bilan uzoq muddatli va barqaror munosabatlar tizimi ko'rsatiladi. Korporativ mijozlar banklar uchun yuqori daromadli va strategik ahamiyatga ega segment bo'lib, ular bilan ishlashda xizmat sifati, tezkorlik va moslashuvchanlik muhim rol o'ynaydi. Shu bilan birga, raqamli transformatsiya jarayoni bank xizmatlarini avtomatlashtirish, ma'lumotlarga asoslangan qaror qabul qilish va mijozlarga moslashtirilgan xizmatlarni taklif etish imkonini kengaytirmoqda. Bu esa operatsion samaradorlikni oshirish bilan birga, xizmat ko'rsatish modelining tubdan o'zgarishiga olib kelmoqda. So'nggi tadqiqotlar raqamli texnologiyalar — sun'iy intellekt, mashinaviy o'rganish, katta ma'lumotlar (big data) va bulutli platformalar — banklarning ichki jarayonlarini optimallashtirish va mijozlar tajribasini yaxshilashda muhim vosita ekanligini ko'rsatmoqda. Ushbu texnologiyalar yordamida mijozlar xatti-harakatlarini tahlil qilish, segmentatsiya qilish va ularga moslashtirilgan xizmatlar ishlab chiqish imkoniyati paydo bo'ladi. Natijada banklar an'anaviy "tranzaksion" modeldan "mijozga yo'naltirilgan" modelga o'tmoqda [1].

Korporativ bank xizmatlari modeli aynan shu o'zgarishlar kontekstida shakllanmoqda. Ushbu model yirik va o'rta biznes mijozlariga xizmat ko'rsatishda resurslarni samarali taqsimlash, xizmat turlarini differensiallash va yuqori qiymatli mijozlarga ustuvor e'tibor qaratishni nazarda tutadi. Amaliyotda bu "high-touch" va "low-touch" yondashuvlarning uyg'unlashuvi sifatida namoyon bo'lib, strategik mijozlarga shaxsiy menejerlar orqali chuqur xizmat ko'rsatish, nisbatan kichik mijozlarga esa raqamli platformalar orqali avtomatlashtirilgan xizmatlar taqdim etishni o'z ichiga oladi. Bu yondashuv banklarning operatsion xarajatlarni kamaytirish bilan birga, xizmat tezligi va sifati o'rtasidagi muvozanatni ta'minlaydi. Shuningdek, zamonaviy bank amaliyotida korporativ mijozlarning moliyaviy ehtiyojlari tobora komplekslashib bormoqda. Ular faqat kredit yoki hisob-kitob operatsiyalari bilan cheklanib qolmay, balki risklarni boshqarish, likvidlikni rejalashtirish, investitsion xizmatlar va raqamli analitika kabi keng qamrovli xizmatlarga ehtiyoj sezmoqda. Bu esa banklardan integratsiyalashgan xizmatlar ekotizimini shakllantirishni talab etadi. Natijada korporativ servis modeli bank va mijoz o'rtasidagi an'anaviy "xizmat ko'rsatuvchi—iste'molchi" munosabatidan "strategik hamkorlik" modeliga o'tishni ta'minlaydi [2].

Ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, bank sektorida samaradorlikni oshirish nafaqat texnologik yangilanishlar, balki tashkiliy moslashuvchanlik va boshqaruv strategiyalarining o'zgarishi bilan ham bog'liqdir. Banklar o'z ichki jarayonlarini qayta tashkil etish, resurslarni optimallashtirish va mijozga yo'naltirilgan xizmat modelini rivojlantirish orqali raqobatbardoshlikni oshirmoqda. Ayniqsa, raqamli transformatsiya sharoitida xizmat sifati va operatsion samaradorlikni birgalikda ta'minlash muhim ilmiy-amaliy masalaga aylangan. Shu bilan birga, korporativ mijozlar bilan ishlashda banklar uchun asosiy muammolardan biri — xizmat ko'rsatishning standartlashuvi va individuallashtirish o'rtasidagi muvozanatni topishdir. Bir tomondan, standartlashtirilgan jarayonlar xarajatlarni kamaytiradi va samaradorlikni oshiradi, ikkinchi tomondan esa mijoz ehtiyojlariga moslashtirilgan xizmatlar raqobat ustunligini ta'minlaydi. Shu nuqtayi nazardan, korporativ servis modeli ushbu ikki yondashuvni integratsiyalash imkonini beruvchi muhim boshqaruv vositasi sifatida qaraladi. Korporativ servis modeli zamonaviy bank tizimida yirik va o'rta biznes mijozlariga xizmat ko'rsatish samaradorligini oshirishda strategik ahamiyatga ega bo'lib, u raqamli transformatsiya, mijozga yo'naltirilgan yondashuv va operatsion optimallashtirishning uyg'unlashgan natijasi sifatida shakllanmoqda. Shu sababli ushbu mavzuni ilmiy jihatdan o'rganish bank sektorining kelajakdagi rivojlanish tendensiyalarini tushunishda muhim ahamiyat kasb etadi [3].

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

So'nggi yillarda bank tizimida korporativ servis modeli va uning samaradorlikka ta'siri bo'yicha ilmiy tadqiqotlar sezilarli darajada kengaydi. Ushbu yo'nalishdagi adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, korporativ bank xizmatlarini rivojlantirish ikki asosiy omil bilan chambarchas bog'liq: raqamli transformatsiya va mijozga yo'naltirilgan boshqaruv yondashuvi. Zamonaviy tadqiqotlarda banklar endi faqat moliyaviy vositachi emas, balki biznes mijozlar uchun kompleks xizmatlar ekotizimini taqdim etuvchi strategik hamkor sifatida ko'rilmogda. Bir qator ilmiy manbalarda korporativ bank xizmatlari modeli "segmentatsiyalangan xizmat arxitekturasini" sifatida ta'riflanadi. Bu yondashuvga ko'ra, banklar yirik korporativ mijozlar, o'rta biznes subyektlari va kichik biznes uchun alohida xizmat kanallari va mahsulot portfellarini ishlab chiqadi. Yirik biznes mijozlariga yuqori darajada individual xizmat ko'rsatish (relationship banking) ustuvor bo'lsa, o'rta biznes segmentida standartlashtirilgan, lekin moslashuvchan raqamli yechimlar muhim o'rin tutadi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, bunday segmentatsiya banklarning operatsion samaradorligini 15–25 foizgacha oshirishi mumkin [4].

Raqamli bank xizmatlari bo'yicha so'nggi tadqiqotlarda sun'iy intellekt va big data texnologiyalarining joriy etilishi korporativ mijozlarga xizmat ko'rsatish sifatini sezilarli darajada yaxshilashi qayd etilgan. Xususan, mijozlarning kredit qobiliyatini baholash jarayonlari avtomatlashtirilishi natijasida qaror qabul qilish vaqti o'rtacha 40–60 foizga qisqargan. Shuningdek, raqamli platformalar orqali amalga oshiriladigan tranzaksiyalar ulushi



ortib borayotgani bank filiallariga bo'lgan yuklamani kamaytirib, xarajatlar strukturasi optimallashtirishga xizmat qilmoqda. Korporativ servis modelining samaradorligi bo'yicha ilmiy adabiyotlarda asosiy e'tibor mijozlar bilan uzoq muddatli munosabatlarni shakllantirishga qaratilgan. Relationship banking konsepsiyasi doirasida mijoz bilan chuqur integratsiyalashgan hamkorlik bank daromadlarining barqarorligini ta'minlaydi. Tadqiqotlar natijalariga ko'ra, bankning yirik korporativ mijozlar portfelida mijozni saqlab qolish darajasi 5 foizga oshsa, umumiy foyda 25 foizgacha ortishi mumkin. Shu bilan birga, so'nggi ilmiy ishlarda banklar uchun muhim muammo sifatida operatsion xarajatlar va xizmat sifati o'rtasidagi muvozanat ko'rsatilmoqda. Raqamli transformatsiya jarayonida banklar avtomatlashtirish orqali xarajatlarni kamaytirishga erishsa-da, yuqori darajadagi mijozlarga individual xizmat ko'rsatish resurs talab qiladi. Shu sababli ko'plab tadqiqotlar "gibrid servis modeli"ni taklif etadi, ya'ni raqamli xizmatlar va shaxsiy menejerlar kombinatsiyasi asosida ishlash [5] (1-jadval).

1-jadval. So'nggi yillardagi bank sektorida korporativ servis modeli samaradorligini tavsiflovchi asosiy statistik ko'rsatkichlar

Ko'rsatkich	An'anaviy model	Raqamli korporativ servis modeli	O'zgarish (%)
Mijozlarga xizmat ko'rsatish vaqti	48 soat	18 soat	-62%
Operatsion xarajatlar ulushi	100% (bazaviy)	72%	-28%
Mijoz qoniqish indeksi	70/100	88/100	+26%
Kredit qaror qabul qilish tezligi	5 kun	2 kun	-60%
Mijozni ushlab qolish darajasi	78%	90%	+12%
Raqamli tranzaksiyalar ulushi	35%	82%	+47%

Ushbu ma'lumotlar korporativ servis modelining bank samaradorligiga sezilarli ijobiy ta'sir ko'rsatishini tasdiqlaydi. Ayniqsa, raqamli xizmatlar ulushining ortishi xizmat ko'rsatish tezligi va xarajat samaradorligini yaxshilashda asosiy omil bo'lib xizmat qilmoqda [6].

Adabiyotlarda yana bir muhim yo'nalish sifatida mijozlar ma'lumotlarini tahlil qilish va prognozlash modellari ko'rib chiqiladi. Big data asosidagi analitik tizimlar banklarga mijozlarning moliyaviy xatti-harakatlarini oldindan prognoz qilish imkonini beradi. Bu esa kredit risklarini kamaytirish va mahsulotlarni moslashtirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ilg'or analitik tizimlardan foydalanuvchi banklarda kredit portfeli sifati 20–30 foizga yaxshilangan. Shuningdek, ilmiy manbalarda korporativ servis modelining tashkiliy jihatlari ham chuqur o'rganilgan. Bank ichki tuzilmasining markazlashmagan, ya'ni "agile" yondashuv asosida tashkil etilishi xizmat ko'rsatish tezligini oshiradi. Bunday yondashuvda qaror qabul qilish jarayoni soddalashadi va mijoz ehtiyojlariga tezkor javob berish imkoniyati paydo bo'ladi. Natijada bankning bozor o'zgarishlariga moslashuvchanligi oshadi. Yana bir muhim ilmiy yo'nalish — bu mijoz tajribasi (customer experience) konsepsiyasidir. Tadqiqotlarda korporativ mijozlar uchun faqat moliyaviy xizmatlar emas, balki butun xizmat jarayonining sifati muhimligi ta'kidlanadi. Bank bilan o'zaro aloqaning qulayligi, raqamli interfeyslarning soddaligi va xizmatlarning integratsiyalashuvi mijoz qarorlariga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Umuman olganda, adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, korporativ servis modeli zamonaviy bank tizimining asosiy evolyutsion bosqichi hisoblanadi. Bu model nafaqat xizmat ko'rsatish samaradorligini oshiradi, balki banklarning strategik raqobatbardoshligini ham belgilab beradi. Raqamli texnologiyalar, mijozga yo'naltirilgan yondashuv va tashkiliy moslashuvchanlikning uyg'unlashuvi bank sektorining kelajakdagi rivojlanish yo'nalishini shakllantirmoqda [7].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot jarayonida ma'lumotlar ilmiy adabiyotlar, xalqaro bank amaliyoti, statistik hisobotlar hamda bank sektoriga oid tahliliy manbalarni o'rganish orqali yig'ildi. Olingan ma'lumotlarni tahlil qilishda qiyosiy tahlil, tizimli yondashuv, statistik tahlil va mantiqiy umumlashtirish usullaridan foydalanildi. Shuningdek, korporativ servis modelining samaradorligini baholashda raqamli transformatsiya va mijozga yo'naltirilgan yondashuv indikatorlari asos qilib olindi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Korporativ servis modeli bank sektorida yirik va o'rta biznes mijozlariga xizmat ko'rsatish samaradorligini oshirishga qaratilgan zamonaviy yondashuv sifatida tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda. O'tkazilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, ushbu modelning asosiy mohiyati bank resurslarini optimal taqsimlash, mijoz segmentatsiyasini chuqurlashtirish va raqamli texnologiyalar asosida xizmatlarni individuallashtirishdan iborat. Tadqiqot natijalari korporativ servis modelining amaliyotda qo'llanilishi banklarning operatsion samaradorligi,



mijoz qoniqishi va moliyaviy barqarorligiga bevosita ijobiy ta'sir ko'rsatishini tasdiqlaydi. Muhokama jarayonida birinchi navbatda korporativ servis modelining strukturaviy jihatlariga e'tibor qaratish lozim. An'anaviy bank xizmatlari modeli ko'proq universal yondashuvga asoslangan bo'lib, barcha mijozlarga bir xil xizmat paketini taklif etadi. Biroq zamonaviy biznes muhitida yirik va o'rta korporativ mijozlarning ehtiyojlari sezilarli darajada farqlanadi. Shu sababli servis modelining segmentatsiyalashgan tuzilmasi banklarga mijoz ehtiyojlariga moslashuvchan javob berish imkonini beradi. Yirik korporativ mijozlar uchun shaxsiy menejerlar orqali chuqur va strategik xizmatlar taqdim etilishi, o'rta biznes uchun esa raqamli platformalar orqali standartlashtirilgan, lekin tezkor xizmatlar ko'rsatilishi samaradorlikni oshiradi [8].

Raqamli transformatsiyaning rolini ta'kidlash lozim. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, raqamli texnologiyalar bank xizmatlarining deyarli barcha bosqichlarini avtomatlashtirish imkonini bermoqda. Kredit arizalarini ko'rib chiqish, risklarni baholash, mijoz ma'lumotlarini tahlil qilish va tranzaksiyalarni amalga oshirish jarayonlari sun'iy intellekt va big data texnologiyalari yordamida sezilarli darajada tezlashgan. Bu esa nafaqat vaqtni tejashga, balki inson omili bilan bog'liq xatoliklarni kamaytirishga ham xizmat qilmoqda. Shuningdek, tadqiqot natijalari korporativ servis modelining iqtisodiy samaradorligini ham yoritib beradi. Banklar uchun asosiy muammo operatsion xarajatlarni kamaytirish va daromadlilikni oshirishdir. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, raqamli servis modelini joriy qilgan banklarda filiallar orqali xizmat ko'rsatish hajmi kamayib, onlayn kanallar ulushi ortgan. Bu esa xarajatlar strukturasi optimallashtirishga olib kelgan. Shu bilan birga, mijozlarga xizmat ko'rsatish tezligining oshishi bankning bozor raqobatbardoshligini kuchaytirgan. Muhokama davomida mijozlar bilan munosabatlar tizimi ham muhim o'rin tutadi. Korporativ servis modeli relationship banking konsepsiyasiga asoslanib, mijoz bilan uzoq muddatli va ishonchli hamkorlikni shakllantirishni nazarda tutadi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, bank mijoz bilan qancha chuqur integratsiyalashgan bo'lsa, uning daromadlari shunchalik barqaror bo'ladi. Bu holat ayniqsa yirik korporativ mijozlar segmentida yaqqol namoyon bo'ladi, chunki ular bank xizmatlaridan kompleks foydalanadi va uzoq muddatli shartnomalarga ega bo'ladi. Bundan tashqari, korporativ servis modelining tashkiliy jihatlar ham muhokama qilinishi lozim. Zamonaviy banklarda markazlashmagan boshqaruv tizimi va "agile" yondashuvning joriy etilishi xizmat ko'rsatish jarayonlarini sezilarli darajada tezlashtirmoqda. Qaror qabul qilish jarayonining qisqarishi mijoz ehtiyojlariga tezkor javob berish imkonini yaratadi. Bu esa ayniqsa o'zgaruvchan iqtisodiy sharoitlarda banklar uchun muhim ustunlik hisoblanadi [9].

Tadqiqot natijalari mijoz tajribasi (customer experience) korporativ servis modelining markaziy elementi ekanligini ham ko'rsatadi. Mijozlar uchun faqat moliyaviy mahsulotlarning mavjudligi emas, balki xizmatdan foydalanish qulayligi, raqamli interfeyslarning soddaligi va xizmat jarayonining shaffofligi ham muhim ahamiyatga ega. Shu sababli banklar mijoz tajribasini yaxshilash orqali o'z brend qiymatini oshirishi mumkin. Muhokama natijasida yana bir muhim xulosa shundan iboratki, korporativ servis modeli bank sektorida raqobatni faqat narx asosida emas, balki xizmat sifati va innovatsiyalar asosida shakllantirmoqda. Bu esa banklarni doimiy ravishda yangi texnologiyalarni joriy etishga, xizmatlarni modernizatsiya qilishga va mijoz ehtiyojlarini chuqurroq o'rganishga undaydi. Umuman olganda, tadqiqot muhokamasi shuni ko'rsatadiki, korporativ servis modeli banklar uchun nafaqat operatsion samaradorlikni oshiruvchi vosita, balki strategik rivojlanish yo'nalishini belgilovchi muhim mexanizm hisoblanadi. Ushbu modelning muvaffaqiyatli joriy etilishi banklarning raqamli iqtisodiyot sharoitida barqaror raqobat ustunligini ta'minlashiga xizmat qiladi [10].

XULOSA VA TAKLIFLAR

Korporativ servis modeli zamonaviy bank tizimida yirik va o'rta biznes mijozlariga xizmat ko'rsatish samaradorligini oshirishda muhim strategik ahamiyatga ega ekanligi tadqiqot natijalarida o'z tasdig'ini topdi. O'tkazilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, ushbu model banklarning operatsion xarajatlarni optimallashtirish, xizmat ko'rsatish tezligini oshirish hamda mijoz qoniqishini yaxshilashga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Raqamli transformatsiya jarayonlari, xususan, sun'iy intellekt, big data va avtomatlashtirilgan platformalarning joriy etilishi korporativ mijozlarga individual va moslashuvchan xizmatlar taqdim etish imkonini kengaytirmoqda. Natijada banklar an'anaviy tranzaksion yondashuvdan strategik hamkorlikka asoslangan modelga o'tmoqda. Shuningdek, segmentatsiyalangan xizmat ko'rsatish tizimi yirik mijozlar uchun yuqori darajadagi individual xizmatlar, o'rta biznes uchun esa samarali raqamli yechimlarni ta'minlash orqali muvozanatni saqlash imkonini bermoqda. Tadqiqot natijalari korporativ servis modeli banklarning raqobatbardoshligini oshirish bilan birga, moliyaviy barqarorlikni mustahkamlashga xizmat qilishini ko'rsatadi. Umuman olganda, ushbu modelning rivojlanishi bank sektorining raqamli iqtisodiyot sharoitidagi transformatsiyasini tezlashtiruvchi asosiy omillardan biri sifatida baholanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. International Monetary Fund. (2023). Digital transformation in banking: Opportunities and risks in the financial sector. Washington, DC: IMF Publishing.



2. World Bank Group. (2022). Corporate banking and financial intermediation in emerging markets. Washington, DC: World Bank Publications.
3. Deloitte Insights. (2024). AI and big data in modern banking: Efficiency and customer-centric transformation. Deloitte Global Report.
4. McKinsey & Company. (2023). The future of relationship banking: Segmentation and value creation in corporate finance. McKinsey Financial Services Report.
5. Ernst & Young (EY). (2022). Hybrid banking models: Balancing digital and human interaction in corporate services. EY Global Banking Report.
6. Accenture. (2024). Data-driven banking: Improving efficiency through digital transformation. Accenture Financial Services Analysis.
7. Tashkent Institute of Finance. (2023). Bank tizimida raqamli transformatsiya va xizmat ko'rsatish samaradorligi. Toshkent: Moliya nashriyoti.
8. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. (2024). Bank sektorining rivojlanish tendensiyalari va raqamli banking holati bo'yicha yillik hisobot. Toshkent: Markaziy bank nashri.
9. Saidov, A. A. (2022). Raqamli iqtisodiyot sharoitida bank xizmatlarini modernizatsiya qilish muammolari. Toshkent: Fan va texnologiya nashriyoti.



IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 5

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.



Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
